

PREGLED STANDARDOV, CERTIFIKATOV IN NAGRAD NA PODROČJU DRUŽBENE ODGOVORNOSTI

Anita Hrast, mag. Vesna Lešnik Štefotič

IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, DOBA Fakulteta;

ISP, Vesna Lešnik Štefotič s. p., DOBA Fakulteta

anita.hrast@irdo.si, vesna.lesnik@triera.net

Povzetek: V zadnjem desetletju se v Sloveniji dogajajo številni premiki, tudi na področju družbene odgovornosti podjetij in drugih pravnih oseb. V poslovno prakso strokovno-interesnih organizacij so že mnogi vključili koncept družbene odgovornosti, vse več pa je tudi podjetij, ki sledijo zgledom iz tujine in načrtujejo ter poročajo o družbeni odgovornosti in jo spodbujajo pri drugih. Da družbena odgovornost ni le zapis na papirju, govorijo številne izkušnje pravnih oseb, ki so za vključevanje družbene odgovornosti v svojo prakso uporabila različna orodja, kot so standardi, certifikati, smernice in drugi komunikacijski pristopi. V tem prispevku predstavljamo kratek pregled obstoječih gradiv na področju družbene odgovornosti, ki so podjetjem in drugim organizacijam lahko v pomoč pri načrtovanju in poročanju o DO.

Ključne besede: načrtovanje, poročanje, družbena odgovornost, nagrade, standardi, certifikati

OVERVIEW OF STANDARDS, CERTIFICATION AND AWARDS ON SOCIAL RESPONSIBILITY

Abstract: In the last decade many changes happened in Slovenia, including social responsibility of companies and other legal entities. Many professional-interest organizations already included the concept of social responsibility in their business practice; an increasing number of companies also follow the example from abroad and plan and report on corporate social responsibility and encourage others to do the same. That corporate social responsibility is not only written on paper are saying legal persons who integrate social responsibility into their practice; they use a variety of tools, such as standards, certification, guidelines and other communication approaches. In this paper we present a brief overview of the existing materials in the field of social responsibility that can help companies and other organizations in their planning of and reporting on SR.

Keywords: planning, reporting, corporate social responsibility, rewards, standards, certifications

1. Uvod

Globaliziran svet je ponovno začel obujati družbeno odgovornost kot vrednoto že v zgodnjih 60. letih 20. stoletja. Pri tem so se razvile različne teorije, orodja in načini uveljavljanja družbene odgovornosti. Če je sprva kazalo, da naj bi bila družbena odgovornost oblika upornišva proti velikim podjetjem in kapitalu, so slednji kmalu spoznali, da je lahko prav družbena odgovornost tista, ki jim prinaša konkurenčno prednost in s tem tudi dobiček. Ves čas pa so nastajali argumenti za in proti, zato se je sčasoma razvil obširen nabor orodij za načrtovanje, izvedbo in poročanje o družbeni odgovornosti. Za uporabo le-teh se pravne osebe odločajo na prostovoljni osnovi in glede na uporabnost v njihovi poslovni praksi. Uporaba orodij in standardov je zelo različna in odvisna od ciljev, področij delovanja, stroškov, stopnje vključevanja deležnikov in drugih dejavnikov.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj teh orodij, združenj in drugih naslovov, ki jih lahko pravne osebe koristno uporabijo pri svojem delu. Nekateri so bolj, drugi manj uporabni in prepoznavni, presoja o uporabnosti ostaja pravnim osebam samim.

Zagotovo pa ima ta prispevek tako vsebinske, kot prostorske omejitve. Namreč, v svetu in v Sloveniji obstaja različna literatura, pristopi in načini izvajanja, načrtovanja in poročanja družbene odgovornosti. V tem prispevku jih predstavljamo le nekaj, mnogo več pa o teh temah informira svetovni splet in seveda literatura ter drugi viri.

2. Organizacije, ki spodbujajo razvoj družbene odgovornosti v tujini

Nevladne, neprofitno usmerjene organizacije:¹

- **Social Platform:** Socialna platforma: Mreža, ki združuje več kot trideset evropskih nevladnih organizacij, zvez in mrež, ki delujejo na področju graditve vključujoče družbe in spodbujanja socialne razsežnosti Evropske unije.
- **Amnesty International Business Unit:** Enota Amnesty za izvedbo kampanje v prid boljši korporativni odgovornosti.
- **European Coalition for Corporate Justice (ECCJ):** Evropska koalicija za korporativno pravosodje (ECCJ): spodbuja odgovornost podjetij z združevanjem nacionalnih platform organizacij civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami, sindikati, potrošniškimi zagovorniškimi skupinami in akademskih ustanov iz vse Evrope.
- **Fédération Internationale des ligues des Droits de l'Homme:** Mednarodna federacija organizacij za človekove pravice, ki delujejo na področju spodbujanja človekovih pravic v zasebnih podjetjih kot tudi nacionalnih institucijah.
- **Greenpeace:** kampanje za več trajnostnih in ekoloških praks. Ima vzpostavljena partnerstva s podjetji, za boljšo družbeno in okoljsko odgovornost.
- **Human Rights Watch:** posvečena varovanju človekovih pravic ljudi po vsem svetu.
- **International Alert (IA):** prizadeva si okrepiti sposobnost ljudi v konfliktnih situacijah, da bi zagotavljali mir s spodbujanjem dialoga na različnih ravneh.
- **Transparency International:** posvečena obvladovanju tako mednarodne kot nacionalne korupcije.

Poslovno usmerjene organizacije:²

- **CSR Europe:** evropsko poslovno usmerjeno omrežje članov, ustanovljeno leta 1996 kot posledica Evropske deklaracije za gospodarstvo proti socialni izključenosti.
- **World Business Council for Sustainable Development (WBCSD):** Svetovni poslovni svet za trajnostni razvoj (WBCSD): mednarodna poslovna mreža, katere cilj je razviti tesnejše sodelovanje med gospodarstvom, vlado in vsemi drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo z okoljem in trajnostnim razvojem.

CSR Europe

CSR Europe je vodilna evropska poslovna mreža za družbeno odgovornost gospodarskih družb, ki vključuje približno 70 večnacionalnih podjetij članic in 41 nacionalnih partnerskih organizacij v 23 državah po vsej Evropi. CSR Europe deluje kot evropska platforma za podjetja in njihove interesne skupine, ki slednjim omogočajo izmenjavo in sodelovanje, da bodo skupaj z Evropo dosegli vodilni globalni položaj na področju trajne konkurenčnosti in družbene blaginje. CSR Europe si prizadeva osveščati evropska podjetja o družbeni odgovornosti tudi s pomočjo projekta Enterprise 2020. Inštitut IRDO je avgusta 2012 postal Nacionalna partnerska organizacija v mreži CSR Europe. Člani Mreže se dvakrat letno srečujejo, glede na dogodke pa tudi pogosteje. Več: www.csreurope.org.

3. Organizacije in projekti, ki spodbujajo razvoj družbene odgovornosti v Sloveniji

Organizacije, ki v Sloveniji aktivno spodbujajo vpeljavo družbene odgovornosti v prakso že več let, so:

- Inštitut za razvoj družbene odgovornosti – IRDO s svojimi člani inštituta (www.irdo.si),

¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=976&langId=en>

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=976&langId=en>

- United Nations Global Compact Slovenia - Organizacija Združenih narodov Global Compact Slovenija
- Inštitut Ekvilib z neformalno skupino Mreža za družbeno odgovornost Slovenije (www.mdos.si).

Druge organizacije, ki sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju družbene odgovornosti ter to spodbujajo pri svojih članih pa so med drugimi tudi:

- Ameriška gospodarska zbornica (AMCHAM),
- CNVOS –Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij,
- DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije Maribor,
- Društvo novinarjev Slovenije,
- Društvo za marketing Slovenije (DMS),
- Londonska šola za odnose z javnostmi,
- Ministrstvo RS za delo, družino in socialne zadeve,
- Fundacija za izboljšanje zaposlitvenih možnosti PRIZMA,
- Slovensko društvo za odnose z javnostmi (PRSS),
- Slovenski forum socialnega podjetništva,
- Slovenska fundacija za poslovno odličnost,
- Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST),
- Slovensko združenja za kakovost in odličnost,
- Slovensko združenja ZN za trajnostni razvoj,
- SPIRIT Slovenija,
- Štajerska gospodarska zbornica,
- Umanotera,
- Univerza v Mariboru,
- Urad predsednika Republike Slovenije,
- Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Zavod PIP,
- Združenje CAAP, so.p.,
- Združenje delodajalcev Slovenije (ZDS),
- Združenje Manager
- in mnogi drugi.

Zelo obsežno zbirko informacij o družbeni odgovornosti najdemo na Informacijskem portalu za družbeno odgovornost podjetij³, ki ga ureja g. Jernej Zavrl, www.nfrcsr.org oz. Non-Financial Reporting and Corporate Social Responsibility (NFRCSR) Resource Centre Non-Financial Reporting and Corporate Social Responsibility (NFRCSR) Resource Centre.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo nekatere organizacije in njihove aktivnosti v Sloveniji.

IRDO - Inštitut za razvoj družbene odgovornosti je vodilna slovenska organizacija za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj podjetij, nevladnih organizacij in ustanov. IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti je bil ustanovljen leta 2004 z namenom raziskovati in pospeševati razvoj družbene odgovornosti v Sloveniji in v svetu. Prizadeva si povezati vse ključne akterje na področju razvoja družbene odgovornosti (podjetja, vlado, civilno družbo...) ter izvajati skupne aktivnosti in kampanje za osveščenost širše družbe o pomenu družbene odgovornosti v Sloveniji. Z raziskovanjem, izobraževanjem, svetovanjem, povezovanjem in promocijo prispeva k razvoju družbene odgovornosti v slovenskem in svetovnem merilu. Pri tem sodeluje z domačimi in tujimi strokovnjaki, ustanovami, organizacijami, vladami in podjetji ter tako prispeva k izmenjavi znanja in izkušenj o družbeni odgovornosti. Od leta 2006 organizira mednarodno znanstveno – strokovno konferenco Družbena odgovornost in izzivi časa ter od leta 2009 podeljuje Slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus. Izvaja še številne druge projekte, izobraževanja, svetovanja in razvojne koncepte po naročilu.

Ekvilib Inštitut z različnimi partnerji redno organizira izobraževanja in svetovanja ter se ukvarja s človekovimi pravicami in družbeno odgovornostjo.

Slovenska korporativna integriteta je leta 2014 pripravila **Slovenske smernice korporativne integritete**.

³Informacijski portal za družbeno odgovornost podjetij (DOP) s poudarkom na poročanju podjetij v okviru samostojnih okoljskih, trajnostnih in drugače poimenovanih "nefinančnih" poročil, <http://www.nfrcsr.org/> [dostop 1. 3. 2015]

UNGC Slovenia = Mreža Global Compact Slovenija organizira številne dogodke in uveljavlja 10 načel ZN. Pripravila je Trajnostno poročanje po zahtevah UNGC in smernicah GRI G4 z razlago koncepta in kazalnikov poročanja.

Dr. Darja Piciga je pričela s številnimi aktivnostmi o **Integralnem zelenem gospodarstvu v Sloveniji**.

SIST - Slovenski inštitut za standardizacijo je bil eden izmed partnerjev v projektu **SOCIRES - Shema za usposabljanje in certificiranje na področju družbene odgovornosti**, izdal pa je tudi **slovensko verzijo smernic za družbeno odgovornost ISO26000**.

CSI EU: pot do družbene odgovornosti za mala in srednja podjetja je bil projekt, ki ga je vodil **Univerza v Mariboru** in pri tem pripravila **Učni portal CSI EU**. CSI EU se ukvarja z naslednjimi vprašanji: Kako uresničiti načela družbene odgovornosti v malih in srednjih podjetjih? Na kak način bi lahko standard ISO 26000 usmerjal implementacijo družbene odgovornosti? Razvoj praktičnih smernic in usposabljanj za uresničevanje načel družbene odgovornosti. Izvedbo tega projekta je financirala Evropska komisija.

CSRCOM Conference = International CSR Communication Conference bo organizirana v Ljubljani, Septembra 17-19, 2015. Konferenca bo obravnavala številne koncepte, teorije in metodološke pristope h komuniciranju o družbeni odgovornosti. Teme prispevkov vključujejo naslednja področja: DO podjetij v okviru socialnih medijev, različni vidiki navideznih ukrepov DO (angl. »CSR washing«), kritični pogledi na marketing DO v podjetjih, okoljski vidiki DO, orodja za komuniciranje o DO, primeri dobrih praks, organizacijski vidiki DO in druge teme.

Številne informacije o družbeni odgovornosti že več let posreduje slovenski portal <http://www.nfrcsr.org/slovenija/index.htm>, kjer je mogoče sproti spremljati novice o dogajanjih pri nas in v svetu o družbeni odgovornosti.

4. Veliko pristopov in komunikacijskih ter poslovnih orodij

Obstaja veliko pristopov in komunikacijskih orodij, ki spodbujajo vključevanje družbene odgovornosti v poslovno prakso. Našo predstavitev smo omejili na nekaj najbolj prepoznavnih.

Med pomembnejše standarde in vodila štejemo: Standard ISO 26000:2010, standard, SA8000, ki obravnava predvsem odnose z zaposlenimi, standard AA1000 za področje družbeno odgovornega računovodskega poročanja. Nekateri pod družbeno odgovornost štejejo še standarde kot so: ISO 14001 (ravnanje z okoljem), ISO 9001 (kakovost), OHSAS 18001 (varnost in zdravje pri delu) ter druga orodja kot so OECD vodila za mednarodna podjetja, GRI (uresničevanje trajnostnega razvoja), UN global Compact (načela na področju človekovih pravic, dela, okolja in protikorupcije).

V nadaljevanju bodo nekateri od naštetih vodil in standardov na kratko predstavljeni.

ISO 26000

Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) je leta 2010 objavila Napotke za družbeno odgovornost (Guidance on Social Responsibility) ISO 26000. Le-ta je namenjen organizacijam v javnem in zasebnem sektorju. Spodbuja prostovoljno zavezanost družbeni odgovornosti in ni namenjen certificiranju. Navodila standarda ISO 26000 vsebujejo dobre prakse, ki so jih razvile obstoječe javne in zasebne družbeno odgovorne iniciative. Obravnava osrednje teme odgovornega ravnanja: okolje, človekove pravice in zaposlovanje, vodenje organizacije in etična načela ravnanja, vprašanja povezana s kupci/potrošniki ter vključenost v razvoj skupnosti oz. družbe. V slovenščino je standard prevedel SIST – Slovenski inštitut za standardizacijo, več informacij je dosegljivih na spletnem mestu: <http://www.sist.si/e-commerce/catalog/project.aspx?id=8d7e56b6-b512-4948-8f9c-e6fb6d6055a9>.

SA 8000

Social Accountability 8000 (SA 8000) (www.sa-intl.org) je standard, ki je namenjen predvsem preverjanju delovnih pogojev v smislu zagotavljanja človekovih pravic in spoštovanja temeljnih pravic zaposlenih. Vsebinske zahteve SA8000 obravnavajo: delo otrok, prisilno delo, zdravje in varstvo pri delu, svobodo združevanja in pravico do kolektivnih pogajanj, diskriminacijo, disciplinske ukrepe, delovni čas ter pravična

plačila. Veljajo kot minimalni standardi, ki se uporabijo, ko veljavna zakonodaja, mednarodne konvencije ali podzakonski predpisi ne vsebujejo ustreznih zahtev ali pa so te blažje od določil standarda. Če je regulativa, ki velja za podjetje, strožja od posamične zahteve standarda, je podjetje dolžno upoštevati strožje določilo. Uporaben je kot osnova za izvedbo notranje presoje, za presojanje dobaviteljev ali za neodvisno presojanje. Neodvisno presojanje, ki se konča s podelitvijo certifikata, lahko izvajajo le akreditirane organizacije. V Sloveniji ga podeljuje mednarodna certifikacijska hiša BVQI.

AA1000

Pomemben okvir za poročanje in obnem standard je **AA1000** (AccountAbility 1000 Series, www.accountability21.net). Standard je usmerjen predvsem k družbeno odgovornemu računovodstvu, presojanju in poročanju, namen je uveljaviti etično poslovanje. Je procesni standard, razčlenjen na 12 procesov. V Veliki Britaniji se pogosto uporablja tudi proces družbenega računovodstva in revizije (Social Accounting), ki pomaga podjetjem in organizacijam, da merijo in poročajo o vplivu ter učinkih, ki jih imajo v družbi. Mreža **Social Audit Network** ponuja podjetjem pomoč pri pripravi tovrstnega procesa (www.socialauditnetwork.org.uk).

GRI

Zelo razpoznaven okvir za poročanje so **smernice GRI** (Global Reporting Initiative Guidelines, www.globalreporting.org). GRI so okvir za poročanje o gospodarskem, okoljskem in družbenem delovanju organizacije katere koli velikosti, sektorja ali lokacije. Vsebujejo splošne vsebine in posebnosti za določene panoge.

UN Global Compact

United Nations Global Compact (UN Global Compact) je največja globalna pobuda za družbeno odgovornost in trajnosti razvoj gospodarskih subjektov. UN Global Compact je bil ustanovljen leta 2000 na pobudo Organizacije združenih narodov. Združuje več kot 12.000 podjetij in nevladnih organizacij iz 145 držav (UN Global Compact, 2015)⁴, ki pri svojem poslovanju in strateških usmeritvah spoštujejo 10 univerzalnih načel. Te se nanašajo na področja človekovih pravic, delavskih standardov, okolja in transparentnosti ter proti-korupcije. Imamo tudi slovensko vejo UN Global Compacta, ki je bila ustanovljena maja 2007. Več informacij: <http://www.ungc-slovenia.si/>.

Smernice OECD za večnacionalne družbe

Smernice so celovit in univerzalen kodeks odgovornega ravnanja večnacionalnih družb, ki dopolnjuje nacionalno zakonodajo. Nastale so zaradi procesov globalizacije in transnacionalnih aktivnosti gospodarskih družb. Leta 2011 so bile Smernice močno posodobljene in razširjene z novim poglavjem o človekovih pravicah.

V Sloveniji je leta 2009 pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo zaživel OECD Nacionalna kontaktna točka za večnacionalne družbe, kjer lahko pridobite dodatne informacije: http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/turizem_in_internacionalizacija/sektor_za_internacionalizacijo/inter_nacionalizacija/sodelovanje_z_oecd/nacionalna_kontaktna_tocka_nkt_za_izvajanje_smernic_za_vecnacionalne_druzbe/.

European Foundation for Quality Management (EFQM) <http://www.efqm.org/>

EFQM je neprofitna fundacija, ki podpira trajnostni ekonomski razvoj. EFQM model odličnosti je ogrodje, ki poganja trajnostni razvoj organizacij že več kot 20 let. Uporablja se lahko v vseh organizacijah, ne glede na sektor ali velikost. Tudi program priznanja Republike Slovenije za poslovno odličnost postavlja smernice in merila po vzoru evropske nagrade odličnosti - EFQM Excellence Award (http://www.mirs.gov.si/si/delovna_podrocja/poslovna_odlicnost_prspo/model_odlicnosti_efqm/).

EU Ecolabel (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>)

EU Ecolabel je prostovoljna shema, ki spodbuja podjetja, da tržijo izdelke in storitve, ki so prijaznejši do okolja in evropskih potrošnikov. Oznaka EU Ecolabel zagotavlja potrošnikom, da je izdelek prijazen okolju in kakovosten. Opis načina pridobitve oznake EU Ecolabel je natančno opisan na spletni strani <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-for-businesses.html>.

Sistem EMAS (http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm)

Shema EMAS (ECO - Management and Audit Scheme) oz. sistem EU za okoljevarstveno vodenje organizacij je namenjena spodbujanju primernejšega ravnanja z okoljem in obveščanju javnosti o vplivih njihovih dejavnosti na okolje. V Sloveniji omogoča vključevanje organizacij v sistem EMAS Agencija Republike Slovenije za okolje. Vključitev v shemo je prostovoljna, za sodelujoče v shemi je izpolnjevanje predpisanih pravil obvezno.

⁴ UN Global Compact, *Elektronski vir*, <https://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html> [dostop 5. 3. 2015]

Sistem EMAS zahteva skladnost z okoljsko zakonodajo. Bistveni elementi sistema so začetni okoljski pregled, sistem ravnanja z okoljem po ISO 14001, okoljska izjava, validacija okoljske izjave in registracija. Poudarja pomen vključevanja zaposlenih v implementacijo sistema in zahteva preučitev tako neposrednih kot tudi posrednih okoljskih vidikov, med njimi postopkov nabave, storitev, administrativnih odločitev, poslovanja pogodbenih partnerjev in dobaviteljev. Značilnost sistema EMAS sta tudi razpoznaven logo in okoljska izjava, pri kateri gre za odprto, pregledno ter periodično objavljane okoljskih informacij. Preko okoljske izjave se vzpostavlja komunikacija in dialog z javnostmi ter drugimi zainteresiranimi stranmi o vplivih organizacije na okolje in njeni okoljski učinkovitosti. Več o shemi in vključitvi si lahko preberete na <http://www.arso.gov.si/o%20agenciji/okoljski%20znaki/EMAS/EMAS.html>.

Ethical Trading Initiative (ETI) (<http://www.ethicaltrade.org/>)

ETI je vodilna zveza podjetij, sindikatov in nevladnih organizacij, ki promovira spoštovanje delavskih pravic po celem svetu. Vsa podjetja, ki so člani ETI se zavežejo, da bodo sprejeli ETI osnovni kodeks delovne prakse ([ETI Base Code of labour practice](#)), ki temelji na standardih Mednarodne delavske organizacije ILO.

Fairtrade International (FI) (<http://www.fairtrade.net/361.html>)

Je mednarodna organizacija, ki vključuje tri mreže proizvajalcev, 25 organizacij pravične trgovine in FLOCERT (<http://www.flocert.net/>) – neodvisno certifikacijsko telo svetovnega sistema pravične trgovine.

World FairTrade Organisation (WFTO) (<http://www.wfto.com/>)

WFTO je globalna mreža organizacij, ki so vključene v dobavno verigo pravične trgovine. Vanjo so vključeni proizvajalci, tržniki, izvozniki, uvozniki, prodajalci, ki izkazujejo 100% zavezo pravični trgovini in izpolnjujejo 10 WFTO načel pravične trgovine v svoji dobavni verigi.

Ena izmed članic WFTO je tudi **EFTA** (European Fair Trade Association) (<http://www.european-fair-trade-association.org/efta/>) - evropska mreža organizacij pravične trgovine, ki uvažajo izdelke pravične trgovine iz ekonomsko prikrajšanih skupin proizvajalcev v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki. Je član WFTO.

EUROSIF <http://www.eurosif.org/>

Eurosif je vodilna neprofitna evropska organizacija za trajnostno in odgovorno investiranje, katere poslanstvo je promocija trajnostnega razvoja preko evropskih finančnih trgov.

The Fair Wear Foundation (<http://www.fairwear.org/10/home/>)

Fundacija Fair Wear je neprofitna organizacija, ki dela s podjetji pri izboljševanju delovnih pogojev za izdelovalce oblačil. Le-ta preverja pogoje dela v dobavni verigi podjetij s pomočjo interdisciplinarne revizijske ekipe.

Economy for the Common Good's (<https://www.ecogood.org/en>) - Gospodarstvo za skupno dobro – bilance stanja za skupno dobro

Še nekaj drugih iniciativ in strokovnih vsebin v pomoč pri izvajanju družbene odgovornosti:

- GoodCorporation's standard - standard Dobra korporacija, razvit v sodelovanju z Inštitutom za poslovne etike
- Synergy Codethic 26000 - Sinergija Etični kodeks 26000 – zahteve sistema menedžmenta za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj – (SRSCMS) – najboljše etične poslovne prakse organizacij - potrebni sistem upravljanja elementov za pridobitev certifikata zaveze za etični sistem upravljanja. Standardna shema je bila zgrajena na osnovi ISO 26000 in UNCTAD Smernic o dobrih praksah v standardu Corporate Governance. Ta se uporablja za katerokoli vrsto organizacije.
- [Earthcheck](#) Certifikat / Standard
- [Standard Ethics Aei guidelines](#) - smernice Standard Etike AEI
- [ISO 14000](#) - Standard ravnanja z okoljem ISO 14000
- The [United Nations](#) Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting (ISAR) - medvladna delovna skupina strokovnjakov Združenih narodov o mednarodnih standardih računovodstva in poročanja (ISAR) prostovoljno prispeva tehnične smernice indikatorjev ekološke učinkovitosti, poročanje o družbeni odgovornosti, in razkritje korporativnega upravljanja.
- [FTSE Group](#), [FTSE4Good Index](#), - Skupina FTSE objavlja FTSE4Good Index, vrednotenje uspešnosti družbene odgovornosti podjetij. Mnoga podjetja pripravljajo eksterno revidirana letna poročila, ki zajemajo vprašanja trajnostnega razvoja in vprašanja družbene odgovornosti podjetij ("Triple Bottom Line Poročila"), vendar se poročila pogosto v obliki, po slogu in metodologiji ocenjevanja precej razlikujejo (tudi v isti panogi).

- Triple bottom line - "Ljudje, planet in dobiček" je koncept in eden izmed načinov za ocenjevanje družbene odgovornosti podjetij. "Ljudje," se nanaša na poštene delovne prakse, skupnosti in regije, v katerih deluje podjetje. "Planet" se nanaša na trajnostne okoljske prakse. Dobiček je ekonomska vrednost, ki ga je organizacija ustvarila po odbitku stroškov vseh vložkov, vključno s stroški kapitala (za razliko od računovodskih opredelitev dobička).

Nekaj smernic in standardov poročanja, ki služijo kot ogrodje za družbeno računovodstvo, revizijo in poročanje,:

- AccountAbility's AA1000 – računovodski standard odgovornosti, ki temelji na triple bottom line (3BL) poročanju
- Global Reporting Initiative's - Globalna pobuda za poročanje - Smernice trajnostnega poročanja

Evropska shema nagrad za družbeno odgovornost (European CSR Award Scheme), ki jih podeljuje CSR Europe, združuje partnerje družbene odgovornosti podjetij iz 30 držav, s poudarkom na zavedanju vpliva in inovativnem sodelovanju. Več: <http://www.europeancsrawards.eu/>

5. Nagrade in priznanja v Sloveniji

Podjetja se v Sloveniji predstavljajo s številnimi priznanji in certifikati, npr: Priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost, priznanje Zlata nit (Dnevnik d.d.), certifikat Družini prijazno podjetje, Najboljši delodajalec, Vlagatelji v ljudi, Slovenska nagrada za družbeno odgovornost Horus itd.

Slovenska nagrada za družbeno odgovornost Horus – podeljujeta jo IRDO - Inštitut za razvoj družbene odgovornosti in PRSS - Slovensko društvo za odnose z javnostmi, pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS, v partnerskem sodelovanju s številnimi strokovno-interesnimi organizacijami. Enkrat letno objavita razpis za podelitev Slovenske nagrade za družbeno odgovornost – HORUS, s katero želijo poiskati in nagraditi celovite pristope pravnih oseb in posameznikov k družbeni odgovornosti. Le-ta pa pomeni mnogo več od dobroteljnosti, je predvsem poštenost brez zlorabe preko meja, ki jih zahteva zakonodaja. Nagrada je namenjena predvsem podjetjem in zavodom, ki se zavedajo družbene odgovornosti in jo vključujejo v svoje poslovanje: v odnosu do okolja, do svojih zaposlenih in drugih deležnikov podjetja – poslovnih partnerjev in širše družbe – ter pri razvoju izdelkov in storitev. Še posebej pomembno pa je, da jo organizacije (podjetja, zavodi, društva...) vključujejo v strateško vodenje ter v svoje poslovanje, in to tudi v času krize, kar se obrestuje na dolgi rok. Novembra 2010 je izšel standard družbene odgovornosti ISO 26000, ki vključuje sedem poglavij, ta pa so v nagradi Horus bila zajeta že ob njenem nastanku leta 2009. Za sodelovanje na natečaju se odloča vedno več podjetij, zavodov, posameznikov. Izpolnjevanje vprašalnika jim pomaga ustvarjati njihovo lastno strategijo družbene odgovornosti.

Časnik Finance je že leta 2006 pričel z objavami seznama družbeno odgovornih podjetij - **Top družbeno odgovorni**.

MDOS Mreža za družbeno odgovornost Slovenije v sodelovanju s partnerji podeljuje **Evropsko nagrado družbeno odgovornih podjetniških praks** (European CSR Award Scheme).

Certifikat Družini prijazno podjetje objavlja Inštitut Ekvilib, vanj se lahko vključijo podjetja/organizacije.

ZLATA NIT: izbor zaposlovalca leta (www.dnevnik.si/zlatanit). Zlata nit je medijsko-raziskovalni projekt časnika Dnevnik. Kot eden osrednjih medijev Republike Slovenije, časnik Dnevnik s promocijo podjetniške inovativnosti, primerov dobrih praks na področju zaposlovanja ter kakovosti delovnih mest nosilce uveljavlja kot zgled in navdih poslovnega in širšega okolja. Z medijsko-raziskovalnim projektom Zlata nit – izborom najboljšega zaposlovalca, želijo vplivati na dinamičen razvoj zaposlenih in organizacij ter prispevati h konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Projekt Zlata nit podpirajo najvidnejši predstavniki poslovne javnosti, civilnih združenj in akademskega sveta. Častni pokrovitelj projekta Zlata nit je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS.

Priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost postavlja smernice in merila po vzoru evropske nagrade odličnosti - EFQM Excellence Award.

Obstajajo še številne področne nagrade, kot npr. nagrada občinam **na področju učinkovite rabe energije in uvajanja obnovljivih virov (energetika.net)** in druge nagrade.

6. Zaključek

V poplavi informacij, načinov, modelov, standardov, certifikatov in vseh mogočih pristopov se je nemalokrat težko znajti. Vse več je diplomskih in drugih del študentov, ki z veseljem raziskujejo družbeno odgovornost. Vse več je tudi podjetij, ki načrtujejo njeno vpeljevanje v poslovno prakso, to izvedejo in o tem tudi poročajo. In vse več je znanstvene in strokovne literature na to temo. Žal ni bilo mogoče vsega predstaviti. Dejstvo pa je, da čas pokaže dobre in slabe plati vsake metode in da se dolgoročno obdržijo le najuspešnejše. Tako je v naravi in tako je tudi pri konceptu družbene odgovornosti.

Literatura in viri:

(Opomba: elektronski viri so bili povzeti v obdobju od 5.3. do 10.3.2015.)

- Crowther, David (2000). *Social and Environmental Accounting*. Financial Times/Prentice Hall. p. 20. ISBN 978-0-273-65092-8.
- <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>
- http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm
- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=976&langId=en>
- <http://www.arso.gov.si/o%20agenciji/okoljski%20znaki/EMAS/EMAS.html>
- <http://www.efqm.org/>
- <http://www.ethicaltrade.org/>
- <http://www.europeancsrawards.eu/>
- <http://www.eurosif.org/>
- <http://www.fairtrade.net/361.html>
- <http://www.flocert.net>
- http://www.ic.gc.ca/eic/site/csr-rse.nsf/eng/h_rs00587.html
- http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/turizem_in_internacionalizacija/sektor_za_internacionalizacijo/internacionalizacija/sodelovanje_z_oecd/nacionalna_kontaktna_tocka_nkt_za_izvajanje_smernic_za_vecnacionalne_druzbe/
- http://www.mirs.gov.si/si/delovna_podrocja/poslovna_odlicnost_prspo/model_odlicnosti_efqm/
- <http://www.nfrcsr.org/>
- <http://www.sist.si/ecommerce/catalog/project.aspx?id=8d7e56b6-b512-4948-8f9c-e6fb6d6055a9>
- <http://www.ungc-slovenia.si/>
- <http://www.wfto.com/>
- <https://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>
- Izobraževalna gradiva inštituta IRDO, arhiv IRDO.
- www.accountability21.net
- www.csreurope.org
- www.dnevnik.si/zlatanit
- www.globalreporting.org
- www.horus.si
- www.irdo.si
- www.mdos.si
- www.nfrcsr.org
- www.sa-intl.org
- www.socialauditnetwork.org.uk